

अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, कांदळवन कक्ष, मुंबई यांचे कार्यालय

३०२, वेक फिल्ड हाऊस, ३ रामजला, ब्रिटानियारेस्टोरंटजवळ, बॅलार्डइस्टेट, फोर्ट, मुंबई-४००००१.

दुरध्वनीक्र.०२२-२२६९४९८५/८४ Email:ccfmangrove@mahaforest.gov.in /ccfmmumbai@gmail.com

विषय:- कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समितीच्या
39 व्या बैठकीचे मंजूर इतिवृत्त.
जा.क्र.कक्ष-1/ल.ले/ 51 A /सन 2023-24
फोर्ट, मुंबई 400 001 दिनांक: 24/05/2023 .

प्रति,

1. विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग, नवीमुंबई.
2. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक कांदळवन कक्ष, मुंबई.
3. जिल्हाधिकारी, मुंबई/ मुंबईउपनगर/ ठाणे/ पालघर / रायगड / रत्नागिरी / सिंधुदुर्ग.
4. पोलिस आयुक्त, मुंबई/ठाणे यांचे प्रतिनिधी.
संबंधित जिल्हा पोलीस अधिक्षक, [ठाणे (ग्रामीण) /पालघर/ रायगड/ रत्नागिरी/ सिंधुदुर्ग]
5. संचालक, पर्यावरण विभाग.
6. अपर आयुक्त, विभागीय आयुक्त कार्यालय, कोकण विभाग.
7. महानगरपालिका आयुक्त / सहआयुक्त (मुंबई / नवी मुंबई / ठाणे / मिरा भाईंदर/
वसई-विरार / कल्याण-डोंबविली / भिवंडी निझामपुर / उल्हासनगर.)
8. श्री. दयानंद स्टॅलिन, संचालक, वनशक्ती अशासकीय संस्था.
9. प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ.
10. नगर रचना विभागाचे अधिकारी / CIDCO यांचे प्रतिनिधी.
11. डॉ. महेश शिंदीकर, Applied dept of Science, College of Engineering Pune.

संदर्भ :- या कार्यालयचे पत्र जा.क्र.कक्ष-१/ल.ले/50/सन 2023-24 दि.16.05.2023

उपरोक्त संदर्भान्वये विषयांकीत प्रकरणी कोकण विभागातील वेटलँड संदर्भात पाणथळ तक्रार निवारण समितीची 39 वी बैठक, मंगळवार दिनांक 16.05.2023 रोजी विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग यांचे अध्यक्षतेखाली घेण्यात आली होती.

सदर बैठकीचे मंजूर इतिवृत्त आपणास माहिती व पुढील कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात येत आहे. तरी, सदर इतिवृत्तामध्ये आपल्या विभागाशी संबंधित नमूद मुद्द्यांवर वेळीच कार्यवाही करावी व केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल सादर करावा, ही विनंती.

(अनिता पाटील)

सदस्य सचिव

कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समिती
तथा उप वनसंरक्षक कांदळवन कक्ष, मुंबई

मा. विभागीय आयुक्त तथा अध्यक्ष, कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समिती यांच्या

अध्यक्षतेखाली दि.16.05.2023 रोजी संपन्न झालेल्या 39 व्या बैठकीचे इतिवृत्त.

समितीचे अध्यक्ष तथा विभागीय आयुक्त, कोकण यांचे अध्यक्षतेखाली सदरची बैठक घेण्यात आली. अध्यक्षांनी उपस्थितांचे स्वागत केले व समितीच्या बैठकीस सुरुवात केली. सदर बैठकीस खालीलप्रमाणे समितीचे सदस्य, शासकीय अधिकारी व प्रतिनिधी प्रत्यक्ष अथवा व्हि. सी. द्वारे उपस्थित होते.

अ.क्र.	नाव	पद	कार्यालय
1	डॉ. राजेंद्र भोसले	अध्यक्ष तथा विभागीय आयुक्त, कोकण (अतिरिक्त कार्यभार) तथा जिल्हाधिकारी, मुंबई उपनगर.	विभागीय आयुक्तांचे कार्यालय, जुने सचिवालय, जहांगीर आर्ट गॅलरी समोर, फोर्ट, मुंबई
2	श्री. राजीव निवतकर	जिल्हाधिकारी मुंबई शहर	जिल्हाधिकारी मुंबई शहर यांचे कार्यालय
3	श्री. गोविंद मारुती बोडके (व्हि.सी.द्वारे)	जिल्हाधिकारी पालघर	जिल्हाधिकारी पालघर यांचे कार्यालय
4	जिल्हाधिकारी रत्नागिरी (व्हि.सी.द्वारे)	जिल्हाधिकारी रत्नागिरी	जिल्हाधिकारी रत्नागिरी यांचे कार्यालय
5	जिल्हाधिकारी सिंधुदुर्ग (व्हि.सी.द्वारे)	जिल्हाधिकारी सिंधुदुर्ग	जिल्हाधिकारी सिंधुदुर्ग यांचे कार्यालय
6	मुख्य वन संरक्षक प्रादेशिक, ठाणे (व्हि.सी.द्वारे)	मुख्य वन संरक्षक प्रादेशिक यांचे प्रतिनिधी	मुख्य वनसंरक्षक प्रादेशिक ठाणे यांचे कार्यालय
7	श्रीमती अनिता पाटील	सदस्य सचिव, कांदळवन समिती तथा उपवनसंरक्षक, कांदळवन कक्ष, मुंबई	अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, कांदळवन कक्ष, फोर्ट, मुंबई
8	श्री. आदर्श रेड्डी	विभागीय वन अधिकारी, कुर्ला	मुंबई कांदळवन संधारण घटक, कुर्ला.
9	उप वनसंरक्षक, सावंतवाडी (व्हि.सी.द्वारे)	उप वनसंरक्षक यांचे प्रतिनिधी	उप वनसंरक्षक, सावंतवाडी यांचे कार्यालय
10	विभागीय वन अधिकारी चिपळूण (व्हि.सी.द्वारे)	विभागीय वन अधिकारी चिपळूण यांचे प्रतिनिधी	विभागीय वन अधिकारी चिपळूण यांचे कार्यालय
11	एस.पी.रत्नागिरी (व्हि.सी.द्वारे)	-	पोलीस अधीक्षक रत्नागिरी यांचे कार्यालय
12	श्री. सुरेन्द्र नाथ पाण्डेय	उप नमक अधीक्षक, भांडुप	उप नमक आयुक्त कार्यालय, मुंबई
13	श्री. संजय शिंदे	उपायुक्त, मिरा-भाईंदर मनपा	मिरा-भाईंदर, महानगरपालिका
14	श्री. योगेश गुणजन	सहा- आयुक्त, मिरा-भाईंदर	मिरा-भाईंदर, महानगरपालिका
15	श्री. कैलास गावडे	उपायुक्त, पनवेल महानगरपालिका	पनवेल महानगरपालिका
16	डॉ. सागर घोलप	उपायुक्त, वसई विरार महानगरपालिका	वसई विरार महानगरपालिका
17	श्री. सोमनाथ पोटरे	उपायुक्त, नवी मुंबई महानगरपालिका	नवी मुंबई महानगरपालिका
18	श्री. निलेश गौड	तहसिलदार, मिरा-भाईंदर	मिरा-भाईंदर, महानगरपालिका
19	श्री. विजय तळेकर	तहसिलदार, पनवेल	जिल्हाधिकारी कार्यालय, रायगड

20	श्री. युवराज बांगर	तहसिलदार, ठाणे	जिल्हाधिकारी कार्यालय ठाणे
21	डॉ. अरुणा जाधव	तहसिलदार, मुंबई उपनगर जि.का	जिल्हाधिकारी कार्यालय मुंबई उपनगर
22	श्री. तानाजी यादव	उप प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि.मंडळ	मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण
23	श्री. प्रतिक सुनिल भोसले	कनिष्ठ अभियंता	मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण
24	श्री. रोहित रामसिंग चव्हाण	कनिष्ठ अभियंता	महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ (MIDC)
25	श्री. पि.के.मिराशे	सल्लागार, पर्यावरण	महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ (MIDC)
26	श्री. धनाजीराव धायगुडे	जिल्हाधिकारी मुंबई शहर यांचे प्रतिनिधी	जिल्हाधिकारी मुंबई शहर
27	श्री. तन्मय बोरे	नगर रचना विभाग अभियंता	वसई विरार महानगरपालिका
28	श्री. मनोज चव्हाण	एच.ओ.डी पनवेल महानगरपालिका	पनवेल महानगरपालिका
29	सौ. विशाखा सावंत	पर्यावरण विभागप्रमुख	उल्हासनगर महानगरपालिका
30	सौ. मनिषा प्रधान	मुख्य पर्यावरण अधिकारी	ठाणे महानगरपालिका
31	श्री. गजानन कदम	पोलीस निरीक्षक	परिमंडळ 1, नवी मुंबई पोलीस
32	श्री. अंकुश मस्के	पोलीस निरीक्षक	सुरक्षा शाखा, पोलीस आयुक्त कार्यालय, ठाणे
33	श्री. नितीन एम गवारे	पोलीस निरीक्षक	सुरक्षा शाखा, रायगड
34	श्री. सुहास चव्हाण	पोलीस निरीक्षक	परिमंडळ - 2 नवी मुंबई पोलीस आयुक्तालय
35	श्री. दिनकर शिळवटे	सहा. पो. आयुक्त, विक्रोळी	विक्रोळी विभाग, मुंबई
36	श्री. नागिण काळे	वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक, मुंबई	मुख्य नियंत्रण कक्ष अभियान
37	श्री. सदानंद सावरकर	पो.उप.नि. गोरेगांव पो.ठाणे, मुंबई	गोरेगांव पोलीस ठाणे, मुंबई
38	श्री. शकील शेख	उप. प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि.मंडळ, ठाणे	प्रादेशिक अधिकारी, ठाणे म.प्र.नि.मंडळ ठाणे
39	श्री. विक्रम माने	क्षेत्र अधिकारी, म.प्र.नि.मंडळ मुंबई - 2	प्रादेशिक कार्यालय मुंबई
40	श्री. संजय भोसले	आर.ओ. एम.पी.सी.बी.	महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ
41	श्री. स्टॅलिन डी	संचालक, वनशक्ती	वनशक्ती
42	श्रीमती हेमा रमाणी	बी.ई.ए.जी यांचे प्रतिनिधी	बी.ई.ए.जी
43	श्री. महेश शिंदीकर	पाणथळ विषय तज्ञ	सी.ओ.ई.पी टेक्नोलोजी यूनिव्हर्सिटी
*	बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई	अनुपस्थित	
*	संचालक, पर्यावरण	अनुपस्थित	
*	म्हाडा	अनुपस्थित	

विभागीय आयुक्त कोकण विभाग

मा. विभागीय आयुक्त तथा अध्यक्ष यांनी तसेच, सदस्य व उपस्थित अधिकारी यांनी खालील विषयावर सविस्तर चर्चा केली. मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्देश तसेच कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समितीकडे प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने मा. अध्यक्ष तथा विभागीय आयुक्त यांनी खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्याच्या सूचना दिल्या.

अ. क्र	मुद्दा	करावयाची कार्यवाही	अंमलबजावणी करणारी यंत्रणा
1	महानगरपालिके अंतर्गत पाणथळ तक्रार निवारण समिती गठीत करणेबाबत.	<ul style="list-style-type: none"> महानगरपालिका जिल्हा / तालुका अंतर्गत कांदळवन संरक्षण व संवर्धन तक्रार निवारण समिती गठीत करून ठाणे, पनवेल, मिरा-भाईंदर, वसई-विरार महानगरपालिका यांचेकडून माहिती सदस्य सचिवांकडे प्राप्त झाली आहे. उर्वरित बृहन्मुंबई, नवी मुंबई, कल्याण-डोंबिवली, भिवंडी-निझामपूर, उल्हासनगर महानगरपालिका यांची समिती गठीत करून संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी त्याबाबतची माहिती समितीच्या सदस्य सचिवांकडे उपलब्ध करून देण्याबाबतच्या सूचना मा.अध्यक्षांनी दिल्या. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. बृहन्मुंबई मनपा 2. नवी मुंबई मनपा 3. मिरा-भाईंदर 4. वसई-विरार 5. कल्याण-डोंबिवली 6. भिवंडी-निझामपूर 7. उल्हासनगर महानगरपालिका
2	नोडल अधिकाऱ्यांच्या अनुपस्थितीबाबत.	<ul style="list-style-type: none"> कांदळवन समितीच्या बैठकीसाठी नेमलेले प्रतिनिधी / नोडल अधिकारी समितीच्या बैठकीत स्वतः उपस्थित राहत नसून प्रत्येक बैठकीत वेगवेगळे अधिकारी उपस्थित राहतात. संचालक, पर्यावरण विभाग, MCZMA, यांचे प्रतिनिधी समितीच्या बैठकीत वारंवार अनुपस्थित राहत असल्याने अशा सदस्यांची अनुपस्थिती राज्य स्तरीय समितीच्या निदर्शनास आणून देण्याच्या मा. अध्यक्षांनी सूचना दिल्या. तसेच कांदळवन समितीच्या बैठकीकरीता निश्चित नोडल अधिकारी निवडून त्यांची माहिती समितीच्या वेबसाईटवर नोंदविण्याच्या सूचना दिल्या. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. बृहन्मुंबई महानगरपालिका 2. संचालक पर्यावरण विभाग 3. महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळाचे क्षेत्रीय अधिकारी 4. MMRDA व MHADA यांचे प्रतिनिधी
3	पाणथळ तक्रार निवारण समितीसाठी टोल फ्री क्रमांक सुरु करणेबाबत.	<ul style="list-style-type: none"> कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समितीसाठी टोल फ्री क्रमांक कार्यान्वित करण्यात यावे अशा सूचना संचालक, पर्यावरण विभागास देण्याबाबत सूचित केले होते. परंतु संचालक, पर्यावरण विभागाकडून कोणतेही प्रतिनिधी उपस्थित नसल्यामुळे समितीने त्यांना पुढील बैठकीमध्ये प्राधान्याने उपस्थित राहण्याच्या सूचना दिल्या. 	संचालक, पर्यावरण विभाग
4	डेब्रिस हटवून इतरत्र निश्चित ठिकाणी टाकण्याबाबत.	<ul style="list-style-type: none"> डेब्रिस डंप करण्यासाठी योग्य ठिकाण निश्चित करण्यासाठी वनशक्ती यांचे प्रतिनिधी, महसूल, सिडको किंवा संबंधित यंत्रणा आणि वन विभाग यांनी संयुक्त स्थळ पाहणी करून ठिकाण निश्चित करण्याचे मा. अध्यक्षांनी निर्देश दिले. वनशक्ती यांचे प्रतिनिधी यांनी ठाणे व रायगड जिल्हयातील बंद पडलेल्या खाणींचे महसूल विभाग (किमान तहसिलदार दर्जाचे) व वन विभाग (किमान वनक्षेत्रपाल दर्जाचे) प्रतिनिधी यांनी ठिकाण निश्चित करण्यासाठी पाहणी करावी असे सुचविले. त्यास मा. अध्यक्षांनी मान्यता देऊन त्याप्रमाणे तात्काळ पध्दतीने कार्यवाही 	सर्व महानगरपालिका व जिल्हाधिकारी, सिडको किंवा संबंधित यंत्रणा व वन विभागाचे प्रतिनिधी, वनशक्ती यांचे प्रतिनिधी

3

विभागीय आयुक्त कोकण विभाग

करण्याचे निर्देश दिले.

- मा. अध्यक्षांनी या संदर्भात कांदळवन क्षेत्रात ज्या ठिकाणी भराव झाला आहे त्या क्षेत्रातील भराव संबंधित महानगरपालिकेने हटवून त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील जागेवर भराव टाकावा व त्यानंतर भरावाची योग्य जागा निश्चित करून नियमितपणे त्याठिकाणी भराव टाकण्याचे निर्देश दिले व तदनंतर कांदळवन कक्षामार्फत कांदळवन क्षेत्रात कांदळवन रोपे लागवड करण्याचे निर्देश दिले. तसेच सचिव, नगरविकास विभागामार्फत संबंधित सर्व महानगरपालिका यांना कांदळवन क्षेत्रातील डेब्रिज हटविण्याबाबत उचित कार्यवाहीस्तव पत्रव्यवहार करण्याचे सूचना सदस्य सचिवांना दिल्या.

विभागीय आयुक्त कोकण विभाग

कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समितीकडील प्राप्त तक्रारींवरील कार्यवाहीचा तपशील

अ. क्र	तक्रार क्र. व तक्रारीचा विषय	करावयाची कार्यवाही	कार्यवाही करणारी यंत्रणा
मुंबई उपनगर जिल्हयातील कांदळवन तक्रारी			
1	श्री. स्टॅलीन डी. (WC- 73) Destruction of wetlands & near Bhakti Park Mono Rail station & nearby areas in Wadala. दि. 31.01.2019	<ul style="list-style-type: none"> उपनमक आयुक्त कार्यालय, बेलार्ड ईस्टेट, मुंबई यांच्या दि.14.10.2022 रोजीच्या अहवालानुसार वडाळा सॉल्ट पॅन विभागातील, सॉल्ट पॅन जमीन ही भारत शासनाच्या अखत्यारीत आहे. सदर अहवालानुसार डेब्रिज हटवण्याची कार्यवाही बृहन्मुंबई महानगरपालिकेकडून (MCGM) करण्यात यावी. त्यासंदर्भात त्यांच्याशी अनेकदा पत्रव्यवहार करण्यात आला आहे, परंतु अद्यापही त्यांच्यामार्फत तक्रारीच्या अनुषंगाने कोणतीही कार्यवाही करण्यात आलेली नाही. मीठ उपअधीक्षक, वडाळा यांचे मार्फत वडाळा पोलीस स्टेशनमध्ये FIR No. 265/2020 व No. 358/2021 अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात येऊन, पोलीसांद्वारे पुढील कार्यवाहीच्या प्रतिक्षेत आहे. तसेच कांदळवन कक्षाद्वारे गुन्हेगारांविरुद्ध FIR दाखल करण्यात यावी असे सूचित केले आहे. मात्र, अशा बेकायदेशीर कामांवर कारवाई करण्यासाठी मिठागरे विभागामार्फत आवश्यक ती पावले उचलत आहोत. जून 2022 मध्ये, MCGM आणि वन विभागाच्या मदतीने (कांदळवन कक्ष) वडाळा येथे जमीनदोस्त करण्याची मोहीम राबविण्यात आली असल्याचे नमूद केले आहे. तदनुसार मा.अध्यक्षांनी संबंधित यंत्रणा यांना सदर क्षेत्रात झालेली भरणी काढून टाकून जागा पुर्ववत करण्याचे निर्देश दिले. 	<ol style="list-style-type: none"> उपनमक आयुक्त कार्यालय, मुंबई बृहन्मुंबई महानगरपालिका
2	श्री.स्टॅलीन डी. (WC-109) Request for restoration of Culvem lake Gorai and also action against destroyers of wetlands. दि. 15.04.2023	<ul style="list-style-type: none"> मा.अध्यक्षांनी जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर व विभागीय वन अधिकारी यांना पुढील बैठकीपूर्वी या तक्रारीबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले. 	<ol style="list-style-type: none"> जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर विभागीय वन अधिकारी
3	श्री. हरिष पांडे (WC-110) Destruction of wetland & creek in Gorai Essel world area. दि. 17.04.2023	<ul style="list-style-type: none"> मा.अध्यक्षांनी जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर व विभागीय वन अधिकारी यांना पुढील बैठकीपूर्वी या तक्रारीबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले. 	<ol style="list-style-type: none"> जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर विभागीय वन अधिकारी

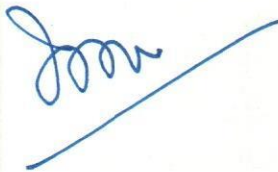
विभागीय आयुक्त कोकण विभाग

ठाणे जिल्ह्यातील कांदळवन तक्रारी

<p>4</p>	<p>श्री. स्टॅलिन डी (WC- 81) Reclamation of Wetlands on the Left side of Kharigaon Toll Plaza as one drives from Thane to Kalyan. दि. 20.01.2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ठाणे महानगरपालिका यांचे दि.21.07.2022 रोजीच्या अहवालानुसार सदर जागा वनविभागाच्या अधिपत्याखाली असून, विभागीय वन अधिकारी, मुंबई कांदळवन संधारण घटक यांच्या विभागातर्फे कोणतेही फलक अथवा सिक्युरिटी गार्ड तेथे उपलब्ध नाही. त्यामुळे मोठ्या प्रमाणात तेथे भरणी होते. उच्च न्यायालयाच्या निर्देशानुसार भरणी काढण्याबाबत महानगरपालिकेला आदेश दिले जातात. भरणी काढण्यासाठी मोठ्या प्रमाणात निधीची आवश्यकता असल्याने महापालिका स्तरावर त्याबाबत जास्त कालावधी लागत असल्याचे नमुद केले आहे. • मा.अध्यक्षांनी विभागीय वन अधिकारी, कुर्ला यांना पुढील बैठकीपूर्वी या तक्रारीबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले. 	<p>1. विभागीय वन अधिकारी, मुंबई कांदळवन संधारण घटक</p>
<p>5</p>	<p>श्री.स्टॅलिन डी. (WC- 87) Destruction of coastal Wetlands in Kharghar Sector 16. दि. 05.01.2021</p>	<ul style="list-style-type: none"> • सिडको यांच्या प्रतिनिधींनी तक्रारदारासोबत स्थळ पाहणी करावी. तक्रारीत नमूद असलेले पक्षांना प्रतिबंध करणारे Bird Nets काढून टाकावे तसेच पाणथळ जागेवर विपरीत परिणाम करण्याच्या बाबींवर तात्काळ आवश्यक ती कार्यवाही करून पुढील बैठकीपूर्वी अहवाल सादर करण्याच्या सूचना मा. अध्यक्षांनी दिल्या. 	<p>1. व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको</p>
<p>6</p>	<p>श्री. सुनील अगरवाल (WC- 92) Mangroves and Wetlands destruction near Hiranandani Estate Thane. दि. 04.12.2021</p>	<ul style="list-style-type: none"> • मा.अध्यक्षांनी जिल्हाधिकारी ठाणे यांना पुढील बैठकीपूर्वी या तक्रारीबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले. 	<p>1. जिल्हाधिकारी, ठाणे</p>
<p>7</p>	<p>श्री. सुनील अगरवाल. (WC- 96) Violation of CRZ rules & Indian Wildlife Protection Act in Sector 60, Nerul Navi, Mumbai. दि. 24.09.2022.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • सिडको यांच्या दि.30.11.2021 रोजीच्या अहवालानुसार या तक्रारीप्रमाणे NRI (नेरुळ) येथील वसाहती जवळील प्रस्तावित गोल्फ कोर्स जागेजवळील भूखंडाची तक्रारदारांच्या समवेत दि.11.11.2021 रोजी प्रत्यक्ष स्थळ पाहणी करण्यात आली असून सिडको महामंडळाच्या विकास आराखड्याप्रमाणे सदरहू जागा गोल्फ कोर्स प्रकल्पासाठी प्रस्तावित आहे. त्या पॉकेट मधील D व E भागात कोणत्याही प्रकारचे काम चालू नाही व काही भागात पाणी साठलेले आहे. त्या पाण्यामध्ये कोणत्याही प्रकारचा भराव केलेला नाही तसेच सदर ठिकाणी कांदळवनाचे नुकसान झाले नसल्याचे नमूद केले आहे. • सदरची तक्रार ही सुप्रीम कोर्टात देखील चालू आहे. • समितीने या तक्रारीबाबत MCZMA तसेच विभागीय वन 	<p>1. संचालक, पर्यावरण विभाग 2. विभागीय वन अधिकारी, मुं.कां.सं.घ., कुर्ला</p>

		अधिकारी यांना उचित कार्यवाही करून अहवाल सादर करण्याच्या सूचना दिल्या.	
8	श्री. स्टॅलिन डी - (WC- 102) Blockage of tide water by CIDCO in Survey Number 265 Nerul. दि. 08.10.2022.	<ul style="list-style-type: none"> मा.अध्यक्षांनी जिल्हाधिकारी ठाणे तसेच सिडको यांना पुढील बैठकीपूर्वी या तक्रारीबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको 2. जिल्हाधिकारी, ठाणे
9	श्री.निशांत बांगेरा - (WC - 104) दि.11.02.2023 श्री.स्टॅलिन डी. Reclamation of Railadevi Lake, Thane दि.16.03.2023	<ul style="list-style-type: none"> ठाणे महानगरपालिका यांचे दि.15.05.2023 रोजीच्या अहवालानुसार रायलादेवी तलावात होत असलेल्या कामकाजाबाबत विस्तृत माहिती दिला असून, सद्यस्थितीत ठाणे महानगरपालिकेने गाळ काढण्याचे काम थांबविलेले असल्याचे नमूद केले आहे. सदर तलावाचे गाळ काढून संवर्धन करण्याबाबत वन विभाग, पर्यावरण तज्ञ, वन्यजीव तज्ञ यांचे समवेत दि.04.05.2023 रोजी बैठक घेतली असून, तलावाचे पुनरुज्जीवनाबाबत तज्ञाच्या शिफारशी नुसार Restoration Plan तयार करण्यात येणार असल्याचे नमूद केले आहे. मा.अध्यक्षांनी सदर अहवालाच्या अनुषंगाने संचालक, पर्यावरण विभाग व विभागीय वन अधिकारी, मुं.कां.सं.घ, कुर्ला यांनी तलावाच्या Restoration बाबत अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. संचालक, पर्यावरण विभाग 2. विभागीय वन अधिकारी, मुं.कां.सं.घ, कुर्ला
10	श्रीमती श्रुती अग्रवाल दि. 28.02.2023 व श्री. स्टॅलिन डी. दि. 01.03.2023 श्री. प्रदीप पाटोले दि.16.05.2023 (WC-105) 1.Blockage of water in the wetlands behind NRI complex. 2.Survey No.22 a huge Mangrove patch is in possession of CIDCO.	<ul style="list-style-type: none"> मा.अध्यक्षांनी जिल्हाधिकारी ठाणे तसेच सिडको यांना पुढील बैठकीपूर्वी या तक्रारीबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. नवी मुंबई महानगरपालिका 2. व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको 3.जिल्हाधिकारी ठाणे

अ.क्र	तक्रार क्र. व तक्रारीचा विषय	करावयाची कार्यवाही	कार्यवाही करणारी यंत्रणा
रायगड जिल्हयातील कांदळवन तक्रारी			
11	श्री. स्टॅलिन डी – (WC- 100) Wetlands already eliminated in defiance of court orders to protect and ones that are presently being destroyed. दि. 12.07.2022.	<ul style="list-style-type: none"> जिल्हाधिकारी रायगड यांचे दि.02.11.2022 रोजीच्या अहवालानुसार मौजे पाणजे, ता.उरण, जि. रायगड येथील जागा वेटलँड नियम, 2010 नुसार वेटलँडच्या यादीत समाविष्ट नाही. तसेच पाणथळ म्हणून अधिसूचित केलेली नाही. तसेच मौजे भेंडखळ, मौजे बोकडविरा, मौजे सावरखार, मौजे जासई, ता.उरण, जि.रायगड येथील जागा वेटलँड नियम, 2010 नुसार वेटलँडच्या यादीत समाविष्ट आहे. परंतु पाणथळ म्हणून अधिसूचित केलेली नाही. त्याअनुषंगाने समितीच्या निर्देशानुसार उचित कार्यवाही करण्यात येईल. 	1. जिल्हाधिकारी रायगड
12	श्री. स्टॅलिन डी – (WC- 101) Please Stop Reclamation and destruction of belpada Wetland. दि. 28.09.2022	<ul style="list-style-type: none"> मा.अध्यक्षांनी जिल्हाधिकारी रायगड यांना पुढील बैठकीपूर्वी या तक्रारीबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले. 	1. जिल्हाधिकारी, रायगड
13	श्री. बी.एन.कुमार – (WC - 103) 10 acres of Kharghar wetland systematically buried दि : 04.01.2023.	<ul style="list-style-type: none"> सिडको यांच्या दि.24.05.2023 रोजीच्या स्थळपाहणी अहवालानुसार सदर भूखंडावर कुठल्याही प्रकारची बांधकाम परवानगी देण्यात आलेली नाही तसेच रग्बी मैदानावर कुठलेही बांधकाम झालेले नसल्याचे नमूद केले आहे. सोबत स्थळपाहणी अहवालाचे छायाचित्रे जोडण्यात आलेली आहेत. मा.अध्यक्षांनी जिल्हाधिकारी रायगड यांना पुढील बैठकीपूर्वी या तक्रारीबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले. 	1. जिल्हाधिकारी रायगड
14	श्री.बी.एन.कुमार (WC-106) NMSEZ IT Hub on Mangrove-wetland graves-Request to stop it. दि : 08.03.2023	<ul style="list-style-type: none"> जिल्हाधिकारी रायगड यांचे दि.30.05.2023 रोजीच्या अहवालानुसार सदर जागेची दि.11.05.2023 रोजी प्रत्यक्ष पाहणी केली असता, सदरची जागा सिडको संपादीत असून द्रोणागिरी डेव्हलपमेंट प्लॅनमधील सेक्टर 16 ते 28 या NMSEZ यांचे ताब्यातील जमीन आहे. सदर ठिकाणी आजरोजी कोणत्याही प्रकारचे IT संबंधित Hub चे काम सुरु नाही. त्यामुळे वेटलँड किंवा कांदळवनाचा न्हास झाल्याचे दिसून येत नाही. तसेच, सदरची जागा ही वेटलँड (संवर्धन आणि व्यवस्थापन) नियम, 2010 नुसार वेटलँड या यादीत समाविष्ट नाही. सबब, सदर जागेची तपासणी केली असता सदर जागेवर कांदळवन तोड झालेले नाही. मा.अध्यक्षांनी सिडको व विभागीय वन अधिकारी, मुं.कां.सं.घ, 	1. व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको 2. विभागीय वन अधिकारी, मुं.कां.सं.घ, कुर्ला.

		कुर्ला यांना पुढील बैठकीपूर्वी या तक्रारीबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले.	
15	श्री. बी.एन.कुमार (WC-111) Reclamation of Dastan, Savarkhar intertidal waters complete. दि. 23.04.2023	• मा.अध्यक्षांनी जिल्हाधिकारी रायगड तसेच जवाहरलाल नेहरू पोर्ट अँथोरीटी यांना पुढील बैठकीपूर्वी या तक्रारीबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले.	1. जिल्हाधिकारी रायगड 2. जवाहरलाल नेहरू पोर्ट अँथोरीटी, नवी मुंबई

पालघर जिल्ह्यातील कांदळवन तक्रारी

16	श्री. दामोदर शिंगडा (WC-86) वसई तालुक्यातील मौजे धोवली येथे पाणथळ क्षेत्रातील समुद्राला लागून असलेल्या सर्वे नं. १०९ ते सर्वे नं.११५ मधील ५० एकर पेक्षा जास्त पाणथळ जागेतील तिवरे / कांदळवन कापून बेकायदा भराव केल्याबाबत. दि. 26.12.2022	• मा.अध्यक्षांनी जिल्हाधिकारी पालघर, वसई-विरार महानगरपालिका तसेच उपवनसंरक्षक, डहाणू वन विभाग, पालघर यांना पुढील बैठकीपूर्वी या तक्रारीबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले.	1. वसई-विरार, महानगरपालिका 2. जिल्हाधिकारी पालघर 3. उपवनसंरक्षक, डहाणू वन विभाग, पालघर
17	श्री. निलेश विनायक जोशी (WC- 95) पालघर जिल्ह्यातील वसई तालुक्यातील, वसई-विरार शहर महानगरपालिकेच्या प्रभाग समिती एच येथील दिवाणमान परिसरातील CRZ Area - No Development Zone मधील बांधकाम अनधिकृत यादीत नसल्याबाबतची तक्रार. दि. 21.12.2021	• सदर विषय पर्यावरण विभागाशी संबंधित असल्याने मा. अध्यक्षांनी सदर तक्रार पुढील कार्यवाहीसाठी संचालक, पर्यावरण विभाग यांचेकडे वर्ग करण्याचे निर्देश दिले.	1. संचालक, पर्यावरण विभाग, मंत्रालय, मुंबई 2. वसई-विरार शहर महानगरपालिका 3. जिल्हाधिकारी पालघर
18	श्री.दिपक बारीया (WC-107) तत्कालीन वसई तहसिलदार यांनी “पाणथळ तक्रार निवारण समिती” यांना सादर केलेले खोटे अहवाल व आरोपीत इसमासोबत स्वतःच्या आर्थिक फायद्यासाठी संगनमत करून शासकीय कर्तव्य बजावण्यात केलेला कसूर ह्या बाबत. दि. 26.03.2023	• मा.अध्यक्षांनी जिल्हाधिकारी पालघर व उपवनसंरक्षक, डहाणू वन विभाग, पालघर यांना पुढील बैठकीपूर्वी या तक्रारीबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले.	1. जिल्हाधिकारी पालघर 2. उप वनसंरक्षक, पालघर
19	श्री.फ्रान्सिस डिसोजा (WC-108) भुईगाव खुर्द व बुद्रुक हद्दीतील सरकारी मालकीच्या सर्व्हे नं.164 या पाणथळ खार जमिनीवर बेकायदा भराव व बेकायदा रस्त्याचे बांधकाम करीत असलेल्या	• मा.अध्यक्षांनी जिल्हाधिकारी पालघर व उपवनसंरक्षक, डहाणू वन विभाग, पालघर यांना पुढील बैठकीपूर्वी या तक्रारीबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले.	1.जिल्हाधिकारी पालघर 2. उप वनसंरक्षक, डहाणू वन विभाग, पालघर

गुन्हेगारांवर गुन्हा दाखल करुन कारवाई करणेबाबत. दि. 31.03.2023	
---	--

नागपूर जिल्हयातील कांदळवन तक्रार			
20	Swacch Nagpur (WC- 98) Gross violations in wetland conservation rules and others in construction of Viewers gallery, parking plaza & so-called beautification project on Futala (Telanghedi) lake in Nagpur. दि. 17.05.2022	<ul style="list-style-type: none"> समितीने सदरचे क्षेत्र हे नॅशनल ऍटलास मधील पाणथळ क्षेत्र असल्याने या संदर्भात जिल्हाधिकारी, नागपूर यांना उचित कार्यवाही करुन अहवाल पुढील बैठकीमध्ये सादर करण्याच्या सूचना दिल्या होत्या. मा.अध्यक्षांनी सदर तक्रारी संदर्भात जिल्हाधिकारी नागपूर यांना तात्काळ अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले. 	1. जिल्हाधिकारी, नागपूर

कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समितीच्या दि.16.05.2023 रोजीच्या बैठकीतील तक्रारींचा सद्यस्थितीचा जिल्हानिहाय गोषवारा

जिल्हा	एकूण तक्रारी	निकाली काढण्यात आलेल्या तक्रारी	प्रलंबित तक्रारी
मुंबई शहर	0	0	0
मुंबई उपनगर	3	0	3
ठाणे	4	0	4
पालघर	4	0	4
रायगड	8	0	8
रत्नागिरी	0	0	0
सिंधुदुर्ग	0	0	0
एकूण	19	0	19

(डॉ.राजेंद्र भोसले)

अध्यक्ष,
कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समिती
तथा विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग